

სახალხო გაზეტი

საქართველოს ჟურნალთა
კავშირის № 1161

დაბასტვის № 205

კვირა, 13 აპრილი 1914 წ.

დიმიტრი ხოტიანი. (დაბადებიდან 100 წლის შესრულების გამო).

ლექსები კ. დ. ბალეონსისა

ჩემი აღვილი

მე აღვილი მაქვს წუთის საზღვარზე,
შუაწყვეტილი მღერა მაქვს საჭმეთ,
გული მაქვს ცეცხლის, მზურვალე ცეცხლის,
მავ, შემოყვარეთ, მავ, შემოყვარეთ!

კიბა-უძუნეა თვალთა ლალატში
ჩემი ბედი. ქალში, ჯურღმულში—ჩემი ზღაპარი,
ჩემი ხმა ჰხიბლავს ჰანგმომოწკრიალეთ,
თქვენც, ვარსკვლავებო, თქვენც შემოყვარეთ.

შენ გსურს?

შენ გსურს მომკლა? მომკალ,
მაგრამ არა მზალათ, აჩქარებით,
ერთს წუთს, ხელის ერთ მოჭენვით!
შენი გული ბრმათა-ბრმათა,
მომკალ, აჰყე გრძნობათ ლელვას,
მომკალ, მაგრამ ლამაზათ-კი,
როგორც სწორენ ტკიბილ სიმღერას!

ი. ევლუშვილი.

მოველ ამ ქვეყნად, რომ ვიხილო მზე,
ანაქსაგორი.

მოველ ამ ქვეყნად, რომ ვიხილო მზე
და გარსი ლურჯი.

მოველ ამ ქვეყნად, რომ ვიხილო მზე
და მთისა უჩვეი.

მოველ ამ ქვეყნად, რომ ვიხილო ზღვა,
ველნი ტურფანი.

ხედვით შევიყვარ ქვეყნიერება,
მე ვარ უფალი!

მე დავამარცხე ცივი აქყოფნა,—
ოცენება ვეჭენი.

მე აღმოვიცე შეშთაგონებით,
ყოველს ეამს ვფერი.

ოცენება ურვამ მაწვია და სხეებს
მე შემოყვარა.

ძლიერს მომღერალს ვინა მყავს ტოლი?
არაფინ, არა!

მოველ ამ ქვეყნად, რომ ვიხილო მზე
და თუ დღე ბნელდა,—

ვიმღერ... მზეს ვუმღერ, ვიღერ მიწებს
სიკვდილის ელდა.

ბაბილინა.

მეზერებულ

„იქედ მადლობა ღმერთს რომ კლდეც არ გადავიდა, მაშინ აღარც ტყევი გამოდებოდა და აღარც ხორცი!“ ამბობდა ახალგაზ-
და 25—26 წლის ვაკეცი, ბჭვერიალა სალტებამ თოვ-გადავლდე-
ბული, სასწრაფო და სარტყელ-ყაწინანი.

წინ ელი შედარბი ჯიხვი; ნაღის ნატყვიადან სისხლი სეე-
ნობდა. შირი ხაზობი, რაზუნდუ დაფრადი წიოზად იყო სისხლით შე-
ღობლიო, მონადირე ამ გადავიხლოს სისხლიანს შაღას დაწყე და
ჯიხვი ისე ითავ; კლდის თავზე რომ ხშირი ღვაკ ამ დახვედრება
ნანადირევი მარიოაც კლდეზე გადავირდებოდა და მონადირის ალა-
რაფრის არგებდა.

მონადირე ბეღით კმაყოფილი სიამოვნებით დასკვროდა ნანა-
დირეცს, ხოლო ამ სიამონებას სწამლავდა ის ფიქრი, საით წვილო
ნანადირევი რომ სამშვიდობოს გასულიყო ამ იღრო-ჩოღრო ადგი-
ლიდან.

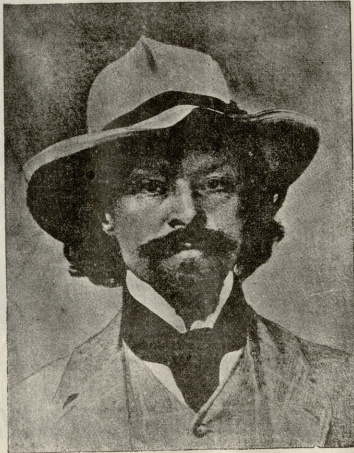
ჯერ მზე არ ამოსულიყო. ნაში
უზად იყო დამცერეული ხშირს
ყვეცილებით მოქარგულს ბაღახეც.
პირდაპირ უზარ-მაზარი ქვე
აუღებულყო. შუაზე საშინელი
უფსკრული ჩანჩქერის ისე ვიხემა-
რებინა, ყურთა სმენა ესმოზობდა
ადაშიანს.

ამ არე-მარის ზავით ხაშ, შე-
უხეველს ადამიანს თავ-ზარას
სტყუდა. საზარელი ნიავი მოჭკრო-
და ჯურღბულიდან.

„ნური რაღა იქნა, ნეტავ, ნუ-
რი?“ ბუტბუტებად თავისთვის
მონადირე; „სად გაძერა? სად წა-
ვიდა? ნორია, პატარაა, შოის ვერ
წვილიდა, აქვე ახო-მახლო მამ-
ბებში შეჭებობდა. ჯიხვი მონა-
დირემ სწოედ იმ დროს მიოლა,
როცა მას პატარა ნური სწოვდა.
მონადირე შეტრებნანდა, არ უნ-
დოდა სროლა, მაგრამ შოლის ეე-
ლარ მოიოშინა და დედა ჯიხვის
ტყვიამ სწოედ მაშინ გაუგებრა გუ-
ლი, სწოედ მაშინ წაიქცა, როცა
ნეტკას დედის ტუქუ პირში ეღო.

მონადირემ ერთი ნაბიჯი უკვე
გადადგა ნურკის სატყუნელად
რომ მას უტად მუხლთ-მოკეითი,
ერთი ადგილის გაზემდა; თვალბ-
ზე ხელი მიიფარა, შემდეგ ქული
მოიხადა და პირჯერის წერა და-
იწყო. გამტრებული, გაშეშებული შესტყუდა პირდაპირ კლდესა,
ხედ ადნობდა თვალებს. რა ხანა? რა მოვლანდა?

„ღმერთო, ამას რას ხეხედე, ამბობდა გაოცებული მონადირე,
ამ კლდეს შავარღნიც-კი არ დაეკარება, უნდა იქ ფრინა იმასაც-კი
აწინებოცი. მამ იქ რა უნდა ადამიანის შეიღო?!... როგორ მოხდა,
სიდიდო?!... მეერი რა ადამიანი! ვანა ადამიანს როდისმე უნახავ ცეცით
შეგინი არსეც? მონადირის ჯიხვიც დადიოყუნდა და ნურკი რა
დაიანხა ის არა-ქვეყნური არსეცა, ის ტურფა ასული კლდისა.
თითქოსა ლეღებიო, ლოღებით შეჭრული კლდეც, გულ-მკერიც ვიხ-
სნა და ამ გულ-მკერდის გამოიყოლა ის ტურფა არსება, მონადირე
რომ დააყურა ყადაღებით დედა-მწიანს, რათა ეცქირნა ქალისა-
თვის და დაეჭრაიყო, დადავლიყო იმის ენებით, ქალს, კლდის გულ-
ში გამოშვობლი, ორ პატარა ლოღზე ედგა ფეხები. საცე რეული იყო
რა იქნებოდა რომ არ ვარდებოდა. მონადირე ელდამ დლოა. ქალის
მაგიერთ დიხს ენობოდა, შიშით ისა დნებოდა. ის რომ ვაძემაჯარ-
დის მონადირეც გადავირბოდა კლდეზე. მაგრამ ქალს არაფრის, არა-
ვის შიში არ ეტყობა: ისე თავისუფლად დგას კლდის ლოღებზე
თითქოსა სადმე ტრიალ მინდობზე იყოს. (კალ ხელით ღონიერ შე-
მოჭურია და შოის ვაკეციზე, ხელით რაღაც ამანებებს, ხან ხელს
დაუწუნებს, თითქოს თავისთან უფრდებდეს, ხანაც იმავე ხელით უარს
ეუნებნა. მონადირეს-კი ვერა ჰხედდა და არც უნდა დინახოს მამე

კ. ბალმონი.

ზლოკელი, მისი ღმერთისთვის მავერიებელი: „ღმერთო, ხატებო, ჩემო
სალოკებო, ძაღლო ცისანი და დედა-მწიანო, მე მომკლით, მე
გამათავი, მხოლოდ ნუ მამევენებ მამე ქალის სკეცილს. ღმერთო,
შენის ძაღსის და მდღის მობრეშ დაიფარე განსკლდისავან! სზე-
ნარიან მას ვიდგება არ შიშეუ, თორემ ვინ იქნის ღმერთის როგორ
შამეხვენილება? თან ქალს უტყობდა: „ვაპმე, ვამე, ქალო არ გად-
მოვაყვამ, ქალო, ქალო! ღმერთო, ღმერთო, დაიფარე!“ იმხობდა გი-
ვიით მონადირე. ქალს კი მონადირის ძახლი და გამბიზობა სრუ-
ლებითაც არ ესმოდა, ის თავის ხატებო, შოის, მიზრე კლდეზე
მყოფოც, მონადირისთვის უწინა, ელაპარაკებოდა.

მონადირე დნება შიშით, ტანჯება, არ იყოს რა ქნას, უნდა
დედობას: კლდეზე შეღი, არ ჩამოყვამ, მაგრამ როგორ უფობის,
როცა იმის უტყუებოდა ძუბა მონადირის თვალბზე? უნდა ეც-
ქირის, უტყირის, უტყირას, არ უნდა არც სმა, არც ჯა-
ხა. ხოლო მისლა როგორ შესძლოს იმასთან როცა გასროლო ტყევი
ასაც-კი შამეზნდება ამ კლდის მიხვლის. ქალი მალე კლდეზემ მი-
იძალა, მონადირისაც არც-კი მუხებდნია. ლოღები კლდის გრემბა-
ნეთს ისე შამეწება როგორც თავ-
დაპირველად იყენებ შამეზნებულნი,
კლდე გამოთვლა, ხოლო მონადირე
წვილი მოსწყდა: გაქრა, დამიხა-
და მისი ღმერთი, კლდეშ შთანთქმა.
მონადირე ეხლავდ ამუქებს თავ-
ის საყარელო ხირში თოყს თუ
ქალს ვინმე ერთხელ კიდე დაინახ-
ეფხს. მონადირემ რამდენიმე დღე
იმ ერთ ადგილს დაყო, შესტრე-
ბოდა იმ ადგილს, საცა ქალი ნახ-
და. დღე დღესა სტყუდა, კვირა
კვირას, მაგრამ მონადირემ თვალ
ვდარო მოჭკრა თავის სატყუნოს,
კლდე აღარ აღებდა ვარებს. ხეფ-
ნა-მუხებდა, ლოცვა-ველე ამბო
იყო. მონადირეს ჯიხვიც დადიო-
ყუნდა, ნურიც: ნური გაქრა, ჯიხვის
ხორცი და ტყევი დაღბა, აღარაფ-
რად ვარვოდა.

საშინელ ტანჯვაში ჩავარდა მონადირე; შეუყვარდა ისეთი არსება, მისი დანახაც-კი განცემამ აღტრქადა. მონადირე ბევრს ფიქრობდა და ბოლოს იმ აზრს დაადგა, მიემართინა მკობნი ხალხისათვის და გეგო თუ სიიდან რა მოეცლინა? ვისინა ჩავარდა ამ ატყუნელში მდგომარეობაში, ან რა ეწყებოდა. ამიტომ გასწია მან უტკობმარსეს.

II

„ვინა ხარ მემ?“ დაეკითხა მონადირე გზაში შეტყებულს მოხელს.

- მღვდელი ამ სოფლისა.— მიუგო მოძღვარმა.
- შანდლის, მამაო, მაპირებ ვერ გიკან?— უფობა მონადირემ.
- გაქურბობის შეილა.— მიუგო მან პასუხად.
- გვედებ, მიშეუელ, მამაო, აგავთავიდი კაცი, ამბობდა მისსტეტულობით მონადირე.
- გავიარე, შეილა, თუ ქრისტიანი ხარ. მიუგო მღვდელმა და მომარჯვა უბიდან საწიფეო და თანაც დაამტკრდა მონადირეს.
- დიახ, უნდა მამაბრა, მაგრამ არა ჩვეულბრების ზიარებით, არამედ სულგარად, გული ჩემი სწუებს, გონებას ცეცხლო ვდება, ღამე დღედა მაქვს გადაცეცილი, ჩემს თვალს ძილი არ ეკარება.
- სული ყელში მებეჭებოდა, კაცი არ ჩნებდა მანუფეშოს, წყულო ვანსკურნის ჩემი; გემუღარები, მამაო, დახისენ სული ჩემი სიტანჯეული-საგან.
- რა დავმართინა, შეილა, მიიხარ, გამავებენ და თუ მე შეველა, რაბომ, გიმუელ—თუ არა და რაღას უნდა დამეწადო, შენ შენთვის მე ჩემთვის—უპასუხა მღვდელმა.

მონადირე მოუყვა თავის ამბავს, მღვდელიც ვულ-მოღბინდ უგდებდა ყურსა.

წ.-კ. გამყარველ. საზოგადოების ბაქოს განყოფილების გამგეობა.

— მერე, მე საცოდავო, მე რა გიშველი? — სიტყვა მღვდელმა.
 — შენ ეშვები მოგჩვენებია სიცოცხლის ჩასაწვარებლად.
 — აბა კიდევ შენ უნდა მასწავლო, მამაო, წამალო, ხელი როგორმე ჩაეკლო იმ ეშვას და მერე რამდენიც უნდა ეწვალოს, გაიწიოს საითაც უნდა, თუნდა კლდეზე გადაეხრის, თუნდა წყალში დაახრის. ნეტავი ასე მოხდება, ნეტავი იმის ხელით მეტირის სიკვდილი.
 — ეგ, შვილო, მე არ ძალ-შიძი, ევედრე უფალსა, რათა სძლიო შემაწუხებელი შენი. — მიუგო მღვდელმა და გასწია თავის გზაზე. დარჩა მარტოკა მონადირე. ედრება უფლისა იმისთვის ახალი ამბავი არ იყო, უმჯობესად ბეგის ეგვეწვება და ემუდარებოდა ღმერთს ეშველა რამ მისთვის; შველა თუმცა არ სჩანდა, მაგრამ მაინც ისევ დღისი ევერება მიარდა მას წაშლად. იქ ევედრა ის ცოტა ეგონა, ამიტომ მონადირემ ლოცვა-ვედრება გათავისუფლა და განა მარტო ღმერთ ეგვეწვება — ეველა ხატი, ეველა სალოცავი. მონადირე მხად იყო ენებასთვის კი სულ მიუცო ოღონდაც თავისი წადილი აქსრულდებოდა. მიზნისთვის მიეწეო.

მღვდელი რომ ორღობეს მოეფარა, მონადირეს თვალთანაც ცრემლი ლაპაღუბით წამოუვიდა. ღმდებოდა. მონადირემ სოფელში ედგომა არ მიიწვინა, გვიდა მინდვრად, შევიდა ტყეში, აირჩია ყურდო ადგილი, დაიხოცა, ადასპური მაღლა ხელები, იწყო ლოცვა. გულზე მუშტებს ისე მაგრა იცემდა, კაცს ეგონებოდა, დიდრონ ხის მორგვეებს აპობენ: დიდრონს ცელს ღიღს უროსა სტყვიენო.

მის თავზე წყვილმა ვარულმა ბატმა გადაიარა, შეეკარებულები იყვნენ. ერთმანეთს პირსა ჰპარავდნენ. შენიჭირიმოებით ელაპარაკებოდნენ. თავზე გადაუარა ორმა ბუმ მხრები-მხრებზე გადაეგდით, ექვი არაა შეეკარებულები იყვნენ. რამდენიმე წყვილმა სხვა და სხვა ფრინველებმა გაღდარეს თავზე და ყველა მათგანი ერთი შეგოსადმი სიყვარულით იყო გამსწავლული. ბოლოს ისევ მოიქვედნა იგი ხელი-ხელ ჩაკიდებულნი ქალ-ვაჭები ცაში მფრინავდნენ. ამ სურათების ნახვამ უფრო დააღონა იგი. გათენდა. მონადირემ გადასწყურტა იქ წასულიყო, საიდანაც პირველად ქალი დაინახა, იქ ელოცნა, იქვე სანთლები აწითო, იქვე საკმელი მოეკემა — ახლოდან იქნებ უფრო შევსმინო ჩემი ღალადისიო. იქნებ ზესმას ჩემი გოდების ხმა, გული მოვლბეს, შემიბრალოსო. მონადირე მღვდელთან წავიდა, იყინა მისიგან აუარებელი სანთელი, აგრეთვე საკმელი და გასწია დანიშნულ ადგილას.

III

„ეკლავ მოვედ შენს სანახავად, ჩემო ბატო, ჩემო სალოცავო, ჩემო ღმერთო!“ — შესძახა მონადირემ და დაეშო პირველი ამისინი,

ში, როგორც ალაღისავან დამახალი და შეშინებული ჩიტი.

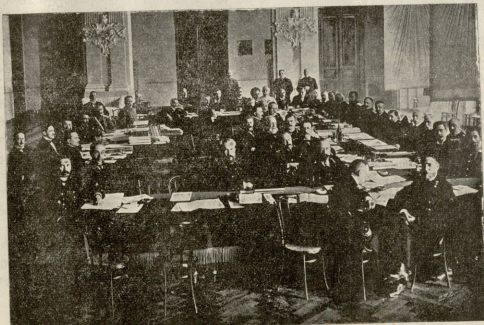
„არწვიო, არწვიო, დიდებულ ფრინველო, რა შვენიერი რამა ხარ! ნუ თუ არ გახსოვს რამდენჯერ ნადრობის დროს ახლო შეგხვედრისათვის კლდეზე, მუხანაზ მგდამაზე და მე შენთვის თოთი არ მასრულია. რამდენჯერ ნანადირევი გებრია კლდეებში, მაგრამ არ შეაკლებებოვარ. ევეც მონადირეაო მითქვამს. როგორც თავისი თავი მაკვარს იცე შენ, თუ თავის თავს გავიქუტებდი მოსაკლავად ვერცე თუ შენ. უნდა თხოვნა ამისრული, ჩემი თხოვნა უნდა მიიტანო იქ, აგრე კლდეზე რომ ორი ქვაა გამოშვებული, ეს დუშახი: აქლო, ქალო, გამოჩნდი, გამოიხედ გარეთ, შენთვის კლდეა საწყალი მონადირე, ერთი სიტყვა აქვს სათქმელი. მოუსმინე, მოილო მოწყალეობა.“

— ხომ არ შეგიყვარდა, ბებო?! — ჩამოყავაყავა მადლიდან არწვიმა.

მონადირე გაიშვდა. სტებენდა გულის პასუხი ეღვიარებინა.

„ბაი, მე ღაჩარო, ჩამოსხმა არწვიმა: — რად გრტებინან სიყვარულის გამომკლავებმა? თუ ეგ გრძინობა დანახაშულია გულიდან ამოფხვრე და გადაეგდ. თუ კარგია და მოგწონს, თქმა და გამოთვანებზე უნდა გასახელებოდე! სიტყვი სწორედ, განმეორა არწვიმა: სიტყვი, ვიკლდე ვისე ექვლი ვარ, ვეკაცისა, მიჯნურისა თუ უბრალო ვილაცა ადამიანისა უფლებო, უტყნისო.“

არწვიმა ბეგერი ურა კლდეს, საცა მონადირემ ანიშნა ბეგერი იყავაშა, აბრალებდა მონადირეს კლდეში შეტეტილს სატრფოს, მაგ-

ახალი კანონის თანახმად მოწვეული კრება საქარბოო ხარჯთაღრიცხვის განახილველად.

რამ ამაღლ, პასუხი მიიწი და მიიწი და, მისსყინდა მუღარა და გლეხანტყრი თაგის გზას გაუღდა.

მონადირეც ამ ვეკარზე თხოვნი თვალი-კრებედიანმა მკმაბრითა შევარდნის ცახე გადმიხვილს: შევარდნის, შევარდნის, ლალი, ლამაზო! შენს თვალებს ენაცვლს საწყალი მონადირე. ამა იქნება შენ რამე ვაგაინო, აგრო იმ კლდეში, იმ ქვეთან... უთითებდა მონადირე ქვეზე, სადაც შევარდა კლდეში თაგი მისსა სატრუმო, დამე-მელო ჩემი ღობერი, ჩემი სალოციც, ცოტა ხნის შევარდნად, მომიხმლა და გამიჭრა თვალთავან. მიღი და დაუხებ ჩემ მავარად—შენი ხმა უფრო გამჟვირი, მწვეპრი და მკვეთრია, ვაკვეთს რაც უნდა მავარი კლდე იყოს და იქნებ უფროს ქალის ყურადღ. შევაბრათე, სისოხვე ჩემ მავარად, ერთხელ დავაწმარხოს. ხომ იყო მე შენთვის არადივი დამიშვებია და როგორც მონადირე ძალანა მივეგახარია... შევარდნა თანხმობის წინააღ დავი დავუწრა მავარის ისე შეთათხზება თითქმის მტრებით უპასუხებდა: „ხოო, ჰოო, კარგი, კარგი...“

შევარდნამც ბევრი იყოღლია, ბევრნიარად ეცადა, ვაუარ-ვაპოზია, გაუტყროდ-გამოუჭრია, კლდეს დასწვია და სულ ტყუილად-ვერავარს გახდა, ვერავისრა გაავინდა და ვერავფერი პასუხი მიიღო.

თვალზე გაშტერებულყო, ტუტზე მოკუმულო, სახე ვანაცრებულყო მონადირე სწინად იყო გადაქცეულყო. მავარამ როცა დარწმუნდა შევარდნი ვერავფარს გახდა, მუხლი მოაკვეთა და მისი კვირინი გულს სალავად ებრას ზელოდინი გაიხმა კლდე-ღრეთა შორის.

რამდენმა ფრენდელმაცა ერთ ვადავარია თავზე მონადირეც, ყველას დაბარა ჭალთა თაგის დატრო, მავარამ ერთმაც ვერავარს შესმინა. ამაღლ მონადირის თვალებში აღენებოდა ცუცხლისაგან გამხველო სანთილეოთი იმ ლოდეზ, სადაც სატრუო ვეცულობდა. რამდენც მონადირე ცილიზობდა დაწახა, იმდენად ქალი უფრო იმალებოდა. აჰ, ასე ყოფნა მონადირის აღარ შეცვალ; იმას ვულში სხვა და სხვა ფიჭვი აღფრია ხან თაგის მოვლა დაბარია, ხან თოტო ჩასვლად ეჭოქობდა, რასიეთისაც სატვირო იყო რამდენიც კაცო, რომელთაც თოკი უნდა დატვირია, მავარამ კლდე ისე იყო ამართლო არა ვიტი არ შეიძლებოდა ამ ფიჭვის ასრულება. ამატომ მან გადასწყვიტა შორს წასლა ამ ქვევინდან, ვადაკავდა იმ იმდით, დავაწყვენია როგორცე სატრუო, ამუფიჯება სრულად ვინმეზნად მისი მტანტვენილი მოკონება, დარდილავან და ნალექისაგან თავი დაღლიყო. ამ იმედ-ლით მონადირეც კლდეს ზურგი აქცია და გაწინა სხვა მხარეს, აღარ უნდადა მიხედა იმ წყუელი კლინისაგან, მონადირის სატრუო რომ შიანაჲ ასე უკვალოდ, უღმერთოდ, მოუღონებოდა...

წვიდა მონადირე მდისს; მიდის სულ ერთ მხარეს, აღარ იხედება უკან. ვადავარია ათასი მიწა, ვაიაჩა ზღვები, უტხო ქვევინები. მიდის ხან გზით, ხან უგზოდ, ამაო იურს ეს ცდა მისეთის: რამდენც მის ფეხს გადასდებოდა მონადირეც, იმდენად უფრო უტხოველდებოდა, როგორც სიყვარული კლდეს, ასე კლდეში მოთავსებული ასიც-ნაბა, მავარამ წინ სვლას მიიწი არ იშლიდა. ცაყ დაუაღებდებოდა იმ ვაუთინებობდა, დარქიქლს ხელ-აპყრობილს და სიკეთე თვალზე მი-აყრობილს.

IV

ერთს ლურან ხევში, უღაბურ ადგილას მონადირე წააწყდა აუარებელ ხანსას; ეს ხალხი შემორტყმუნდა ერთ თივარ-წყურია მო-ზუტყებულს. მონადირეს მისეღა არავის ვაკვეყრიდა, არც ესი თუ შე-უღუნუნდა იმისეთის; ყველას თაგისი თავი აუხებდა, საკუთარი დარ-ღი აღ ქჷრდა. ყველას თვალს და ვყრი მიეჭყრი მოზუტყებულისათვის, ყველა იმისაგან მოულოდა პასუხს. მონადირე ვადაკიცემით ყოფს უღუნუნდა და აჰვე საკვირვოდ მოქმედენის მავალითებიც ნახა. მონადირეც დაინახა აჭყარად მოზუტყის ყოვლად შემოღებულმა: კაცს რადაც უნდადა იმაც აჰქედდა. მონადირე სიხარულით ცხა წყუილა-ბედი კარხე მისდგებოდა; მისი გულითადი ნატვრა თუ აღსა ასრულ-დებოდა, თორემ მისი ასრულებაზე ფიჭვის სახეღამოდ უნდა გამოს-თხოველიდა.

მონადირეც ჰედავდა აჭყარად, მის თვალწინ მოხეტის ბრახენ-ბაზე ზოგი ხარად იქცა, სხვა ხედ, ცხენად, აკვალიად.

მონადირეც მოზუტყის წინაშე თავი დახებარა და ცხარე კრებ-ლითა სტარიოდა.

„რა გაქვს სათხოვარი მონადირეც?“ — დავითხა მოზუტყი, მონადირე უწყინდა, არც იოვანა და ვეჭყა. თავდალდ ვერ მოისახრა რად უნდა ეტყუა იმ მკვილანს ანდამისს, რომ ადვილად შესძლე-ბოდა მიღწეულს მიზნისა...

— დიდებულო მოზუტყო, მაცეკვი არწუვად—წარბოსტევა მო-ნადირემ: მომიტყო მავარი ნისკარტი, მავარი, მკვეთრი, სწორედ ფო-ლიდას და კლანტევი მსავეს ნისკარტიან შეიანხმებოლო.

„ასრულდეს თხოვრა შენი!“ წარბოსტევა მოხეტყმა და ვაყარი ვეჯინ სტებეცა, ოდნავად მხარხე დატყა, მონადირე იმ წამსვე არ-წუვადა იქცა, აფინდა დატყი და მოძრა იმ კლდეს, საცა თაგისი სა-ტრუო ვეცულობდა. ეხლა იმისეთის შევაკვეტი, შევანდებოდი აღარ იყო სატვირო თავად ვეცულო თავისეულად მიფინა იმ ალავას, სა-დაც თაგისი დამტყვევებელი და გულს მომიცულე არსება დაინახა თანამედ შეტლი შეტყიყო კლანტეპიტი და ნისკარტი იმ ადგილას, სადაც იმის სატრუოს ფეხები ედვა. — შეტლი აღარ მკომპრობოდა იმ ადგილს, იმ დანდარებო იმ მომკვდარიყო, იმ ეყაშეზმა, ტერნა, ეტიელა და დაქებას სატრუოსთვის—ვაილე კარი, ერთხელ კიდეც დამე-შენანვეყო: — შეტლი თუ კარებს არ ვაღებოდა, არ ვამომხვდებოდა, ვერავლდებას ამ მიაქცედა—შეპკობოლებოდა ბრულოდობდა და ნის-კარტი იმას კლდეს, ვამოცუვეთა კარები და ამ ვეგაროდ მიე-ლოწია სატრუომდის. სწორედ ისე მოხდა არწუვადა ერთი წლის საგალო ერთს ღღეს ვაიაჩა და პირდაპირ კლდესთან მიიჭრა,—იმ შეტვლე გამომვიგროდ ვეცულობდა, სადაც ერთ ღღის ფეხები ედვა მი სატრუოს,—უსდამად თავის ბასს ნისკარტს, ჰედავდა მავარა, ძა-ლიან მავარა თაგის ბასრი კლანტეპიტი იმ ლოდეზს; უსდამად ნისკარტს, თითქმის ჰკოვნიდა ამ ლოდეზს, დილად რომ ჰკოვნიდა. ეხლა ცო-ტად მიიწი თაგის თავს ბედენიარად ჰკრიბობდა. თუ სატრუოს ვერა ჰუდავდა, იმის საფეხური ხომ დატყ-წინა ჰჭობდა. თუ სატრუოს სწინად არ ესმობდა, ის მავარი თავს მის სატრუო მსუნთებდა, ამ ლოდეზზე ღდამის ღრღს, ხომ აჰვე ჰკრიდა და მონადირეც ამით სიამომებოდა, ამით ცოტად გული მოიხებანა, წყულოდ დაიამა. არ-წუვა რომ ჰკოვნიდა თავის სატრუოს საფეხურის თან შესასწავლებ-და კლდესას: —წუ თუ იმ წამს, ჩემი ანგელოზო, ვერ მიტვნა ვინა ვარ მე? მამ ვადავიჯრო იმ ღრღს, როცა მე დაინახე, დაიტყინე-ბული, თავებურ დასხმული, შენ შემოგტრუვილი,—დამეაწყება მოკლე-ლი ვიხები,—ჩემი თვალები ცილიზდენ შენ დაეთე როგორც ვარ-ლის წყალო,—ცდილობდი მხოლოდ და მხოლოდ შენა ჰყოლიოდა მხედველობა ამ თვალებიდან... შენ გადამტყუელება ჩემის თვა-ლებს მხედველობად და ამ მხედველობით მხოლოდ შენ და ვინაეც, სხვა არავან, სხვა არავფერი. გული ჩემი ამ ღრღს ცდი-ლობდა შენ ჰქცულივად იმის სიკაცხელად, შენ ჰყოლიოდა ვეფედა ჩემის გულსას,—წუ თუ იმ ღრღს ღვ დაინახე? რა დღემდობას, რა უსამართლობას!.. რამდენი ხანია შენ ვეგახი დანახებიცეცა, ვაგვეცა ხმა ჩემთვის; ესევე ვაბაერ ქარსა, ფრენდელმა, მავარამ ვერავფარს ვაგებლი, ვერავფერი შევასმინე, მე შენ გული ვერ მოვიგბე.—არ იქნა მოწყალე თვალთ ვადამოგებუნდა ჩემსეც, ადგობდა გულში ჩემმაში სიბრალული. მე მიიხბის, ვიოთმ შენ შეიძლება ემხატო იყო და ისე ტურდა-ღამანად მომიგეწე მხოლოდ იმტომ, დავეტყეოდ, ვჯავრს ბავცი, ვეყმებინე და ტელაც არ მებეგინე, რაათ შენ მიერ ვათავა-ლისწინებელი აჭრა აისყულო; მიიხბის, მავარამ არ მეჭრა ან რო-გორ დავიჯერებ? ემხატო რომ იმდენი ძალა—ჰქონდეს, ვერც ლამაზ აისყვად ვადავიტყეს, როგორც შენ მებეგინე, მაშინ ხომ ანეკულობადც იქცეობდა... არა, ამ მეჭრა, მაშინდ ემხატე სა უნდა, შენ თვით ან-გელობი ხარ, ლეოთასი მოვინდებელი ჩემს სატრუოვად. მხოლოდ

ამ ვიცი რა დამევედ ღმერთის ისეთი, ამ სატრუოელში ჩანავდი?... მე ბეგრის ვეჭვირბ ჩემს ცოდებზეც და ვერ მომიტყვიბა ვერც ერთი ცოდა ვიცი, ვინამაჩემთვის სასუცლად. მე მხოლოდ ნაღრისა ვბოცე და იმის წინად ვიგობ შენ დაინახავდი, ჩემი სიკაცხელად; მე ვიხე-ვი მოვალე, ნურკის ღდეც: ეს უკანასკელი შამებში დამეხადა. იქ-ნებ ამ ცოდვის გამო ვიჯები? მაროლაც და რაღა იმ ღრღს მებეგინე? მავარამ რო როგივე უსაერებელი ვამოვად ჩემთვის!.. თუ ეს ცოდა-ვა იყო, რატომ მაშინეც არ შემრისხე, არ შემაგინე, შენ თავიც არ მოგამიწინებია ჩემეც; სხვა მხარეს იცქირებოდა, სხვის ელახარაკე-ბოლ... სხვის ვილაცს შესტრუოდა, შესხაროდა. შენ გეხედალი, ხო-ლო შენ სატრუოს რგებენი შავი ღრუგული ჰგავრავდა; შენ მიერ ხო-ლული, ჩემთვის უხილაგი იყო... ოჰ, ოჰ!..

(დასასრული იქნება).

ვაა-ფ-შეველა.

